Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/681/2015
Identifikačné číslo spisu:	1407210016
Dátum vydania rozhodnutia:	23.02.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Elena Siebenstichová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:1407210016.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne Rímskokatolíckej cirkvi, Farnosť Bratislava - Lamač, so sídlom v Bratislave, Vrančovičova č. 58, IČO: 31752535, zastúpenej spoločnosťou MAPLE & FISH, s.r.o. so sídlom v Bratislave, Dunajská č. 15/A, proti žalovaným 1/ Hlavnému mestu SR Bratislava, so sídlom v Bratislave, Primaciálne nám. č. 1, IČO: 00603481, 2/ Slovenskému pozemkovému fondu, so sídlom v Bratislave, Búdkova č. 36, IČO: 173353345, o vydanie nehnuteľností, vedenej na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 16 C 102/2007, o dovolaní žalovaného 2/ proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 28. augusta 2014 sp. zn. 14 Co 145/2012, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .
Žalobkyňa má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava IV rozsudkom zo 17. januára 2012 č.k. 16 C 102/2007-621 zamietol žalobu, ktorou žalobkyňa žiadala žalovaným 1/ a 2/ uložiť povinnosť podľa zákona č. 161/2005 Z.z. vydať a navrátiť jej nehnuteľnosti v katastrálnom území C.: žalovaný 1/ pozemok parcelné číslo XXX/XX - záhrada o výmere XXX m2 a žalovaný 2/ pozemok parcelné číslo XXX/XX-orná pôda o výmere 191 m2 a pozemok parcelné číslo XXXX/XX - orná pôda o výmere XXXX m2. Žalobkyni uložil povinnosť zaplatiť žalovanému 2/ náhradu trov konania vo výške 188,10 € do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

2. Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalobkyne a žalovaného 2/ uznesením z 28. augusta 2014 sp. zn. 14 Co 145/2012 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Na odôvodnenie rozhodnutia uviedol, že súd prvej inštancie nesprávnym právnym posúdením otázky údajnej neexistencie aktívnej legitimácie žalobkyne odňal jej právo konať pred súdom, na základe čoho nesprávne žalobu zamietol bez meritórneho prejednania veci. Rozhodnutie súdu prvej inštancie je preto predčasné, nakoľko súd nevykonal žiadne dôkazy za účelom zistenia dôvodnosti uplatneného nároku žalobkyne ako aktívne legitimovanej účastníčky konania a nezistil riadne skutkový stav veci potrebný na rozhodnutie vo veci.
3. Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podal žalovaný 2/ dovolanie s odôvodnením, že mu bola v konaní odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Poukázal na to, že žalobkyňa

súčasne s odvolaním proti rozsudku súdu prvej inštancie predložila odvolaciemu súdu nové listinné dôkazy označené ako „potvrdenie Rímskokatolíckej cirkvi - Bratislavskej arcidiecézy z 15. decembra 2011 č. 5309/2011“, „Nahlásenie údajov ohľadne Rímskokatolíckej cirkvi súhlasne s ustanovením § 13 a § 22 zák. č. 308/91 Zb.“ a „Právna subjektivita Rímskokatolíckej cirkvi farnosti Bratislava - Lamač“. Odvolací súd napriek tomu, že tieto nové dôkazné prostriedky neboli predložené v konaní pred súdom prvej inštancie, napadnutý rozsudok zrušil, z čoho je zrejmé, že tu existovala potreba doplniť dokazovanie pred odvolacím súdom. Svedčí o tom aj skutočnosť, že odvolací súd nariadil pojednávanie na 12. augusta 2014, ktoré však bolo zrušené bez uvedenia dôvodu. Pritom z napadnutého uznesenia krajského súdu vyplýva, že krajský súd považoval pre posúdenie dôvodnosti odvolania žalobkyne za relevantné i nové listinné dôkazy predložené žalobkyňou v odvolacom konaní, na ktoré poukázal v rozhodnutí. Keďže krajský súd doplnil dokazovanie bez nariadenia pojednávania, jeho postup bol v rozpore s § 214 ods. 1 písm. a/ O.s.p., žalovanému 2/ odňal možnosť konať pred súdom. Postup súdu, ktorý sa účastníkovi odňala možnosť konať pred súdom zakladá porušenie práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Z uvedených dôvodov žiadal napadnuté uznesenie zrušiť.
4 . Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu navrhla dovolanie ako neprípustné odmietnuť alebo ako nedôvodné zamietnuť.
5. Žalovaný 1/ sa stotožnil s dovolaním žalovaného 2/, ktoré odôvodňuje zrušenie napadnutého uznesenia krajského súdu.
6. Dovolanie bolo podané 1. decembra 2014. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté predo dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali predo dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.
7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:
8. Dovolanie je procesný úkon strany adresovaný súdu. Dovolateľ ním prejavuje vôľu vyvolať účinok spočívajúci v uskutočnení dovolacieho prieskumu.
8.1. Dovolania podané do 30. júna 2016, v prípade ktorých podľa vtedy účinnej právnej úpravy nebol daný dôvod ani pre zastavenie konania [napríklad vzhľadom na nesplnenie osobitnej podmienky dovolacieho konania (§ 241 ods. 1 veta druhá O.s.p.)] ani pre odmietnutie dovolania [z niektorého dôvodu vyplývajúceho z ustanovenia § 243c O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. a/ až d/ O.s.p. (napríklad preto, lebo dovolanie bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému nebol tento opravný prostriedok prípustný)], vyvolali procesný účinok umožňujúci a zároveň prikazujúci dovolaciemu súdu uskutočniť meritórny dovolací prieskum.
8.2. Tie dovolania podané do 30. júna 2016, v prípade ktorých bol podľa vtedy účinnej právnej úpravy daný dôvod na zastavenie dovolacieho konania alebo odmietnutie dovolania, tento procesný účinok nemali (porovnaj tiež I. ÚS 4/2011 a II. ÚS 172/03).
9. Zohľadňujúc vzájomnú koreláciu ustanovení § 470 ods. 1 CSP a § 470 ods. 2 CSP dovolací súd konštatuje, že nová právna úprava vychádza síce z princípu okamžitej aplikability procesnoprávnych noriem (viď § 470 ods. 1 CSP), rešpektuje ale procesný účinok tých dovolaní uvedených v bode 8.1., ktorý zostal zachovaný aj po 30. júni 2016 (viď § 470 ods. 2 CSP). V dôsledku toho platí, že ustanovenia novej, od 1. júla 2016 účinnej, právnej úpravy o dovolaní a dovolacom konaní sa v prípade týchto dovolaní nemôžu uplatniť v plnom rozsahu hneď od uvedeného dňa, v celej šírke a so všetkými dôsledkami. Úplná aplikabilita týchto ustanovení novej právnej úpravy sa uplatní až pri dovolaniach podaných od uvedeného dňa. Opačný záver by bol porušením právnej istoty a legitímnych očakávaní strán, lebo ten, kto konal na základe dôvery v platný a účinný zákon, nemôže byť vo svojej dôvere k nemu sklamaný [viď tiež závery vyjadrené v rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. PL. ÚS 36/1995].
10. Podľa právneho stavu účinného v čase podania dovolania bolo dovolaním možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu iba vtedy, pokiaľ to zákon pripúšťal (viď § 236 ods. 1

O.s.p.). Dôvody prípustnosti dovolania proti rozsudku vymedzovalo ustanovenie § 238 O.s.p. a proti uzneseniu § 239 O.s.p. Dovolanie bolo prípustné proti každému rozhodnutiu tiež vtedy, ak v konaní došlo k závažnejším procesným vadám uvedeným v § 237 O.s.p.
11. V danom prípade je dovolaním napadnuté uznesenie, dovolanie ale nesmeruje proti uzneseniu so znakmi niektorého z uznesení uvedených § 239 ods. 1 a 2 O.s.p.
12. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu sa do 30. júna 2016 ustálila na názore, podľa ktorého zrušujúce uznesenie odvolacieho súdu bolo možné napadnúť iba z dôvodov relevantných v zmysle § 237 O.s.p. (viď judikát R 34/1995). Vady konania v zmysle § 237 písm. a/ - e/ a g/ O.s.p. (v znení do 31. decembra 2014) v dovolaní namietané neboli a v dovolacom konaní ani nevyšli najavo. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.
13. Zostalo preto posúdiť, či v konaní nebola dovolateľovi odňatá možnosť pred súdom konať. O procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. išlo v prípade procesne nesprávneho postupu súdu, ktorým sa účastníkovi konania znemožnila realizáciu jeho procesných oprávnení.
14. Dovolateľ tvrdil, že k odňatiu jeho možnosti konať pred odvolacím súdom došlo tým, že odvolací súd vo veci rozhodol bez nariadenia pojednávania v rozpore s § 214 ods. 1 O.s.p., hoci bolo potrebné doplniť dokazovanie novými listinnými dôkazmi, ktoré žalobkyňa pripojila k odvolaniu proti rozsudku súdu prvej inštancie .
14.1. V zmysle ustanovenia § 214 ods. 2 O.s.p. v znení platnom v čase rozhodovania, odvolací súd môže o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania, ak nejde o niektorý z prípadov uvedených v odseku 1 tohto ustanovenia, t.j. ak nejde o prípad, kedy je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie (táto okolnosť závisí od úvahy odvolacieho súdu), alebo súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a O.s.p. bez nariadenia pojednávania alebo ak to vyžaduje dôležitý verejný záujem. Pretože v preskúmavanej veci nešlo o žiaden z prípadov vyplývajúcich z § 214 ods. 1 O.s.p., odvolací súd bol oprávnený podľa odseku 2 tohto ustanovenia rozhodnúť o odvolaní bez nariadenia pojednávania. Postupom odvolacieho súdu, ktorý sa nepriečil zákonu, nemohlo dôjsť k odňatiu možnosti dovolateľa konať pred súdom. Neopodstatnená je preto námietka dovolateľa, že namietaným postupom odvolacieho súdu došlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.
14.2. Najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 208/2014 uviedol, že „ak odvolací súd v niektorej veci zruší rozhodnutie súdu prvého stupňa podľa § 221 ods. 1 O.s.p. a vec mu vráti na ďalšie konanie, napriek tomu, že pre to neboli dané procesné predpoklady a namieste bolo iné rozhodnutie odvolacieho súdu (§ 219 O.s.p. alebo § 220 O.s.p.), ide o nesprávne rozhodnutie. Takéto nesprávne rozhodnutie ale nemožno stotožňovať s procesnou vadou konania odnímajúcou účastníkovi možnosť realizovať jemu patriace procesné oprávnenia v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Toto ustanovenie totiž dáva odňatie možnosti konať pred súdom výslovne do súvislosti iba s faktickou procesnou činnosťou súdu (procedúrou prejednania veci), nie s jeho rozhodovaním. Navyše, po vrátení veci na ďalšie konanie súd pokračuje v prejednávaní veci a účastníkom konania zostávajú zachované ich procesné oprávnenia. Otázka dopadov takéhoto nesprávneho rozhodnutia na rýchlosť a hospodárnosť konania je z pohľadu § 237 písm. f/ O.s.p. irelevantná“. I keby teda (prípadne) došlo v danej veci k nesprávnosti vytýkanej dovolateľom, nemalo by zrušenie rozhodnutia súdu prvej inštancie za následok odňatie možnosti pred súdom konať.
15. Odňatím možnosti dovolateľa konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. nie je ani samotné zrušenie pôvodne určeného termínu pojednávania, pretože uznesenie o odročení pojednávania je procesným uznesením, ktorým súd nie je viazaný.
16. Pokiaľ dovolateľ namietal, že odvolací súd rozhodol na základe nových listinných dôkazov predložených žalobkyňou spolu s odvolaním, jeho námietka nie je opodstatnená. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia je zrejmé, že pri posudzovaní otázky vecnej legitimácie žalobkyne vychádzal z listinných dôkazov, ktoré boli predložené v konaní pred súdom prvej inštancie, z ustanovení zákona č. 161/2005 Z.z. a Základnej zmluvy uzavretej so Svätou stolicou, na základe ktorých dospel k záveru o aktívnej legitimácii žalobkyne v konaní; pre potvrdenie správnosti jeho záveru o vecnej legitimácii žalobkyne navyše poukázal aj na nové listinné dôkazy.
17. Obdobne do 30. júna 2016 prípustnosť dovolania nezakladalo (a účinky umožňujúce meritórny dovolací prieskum nevyvolávalo) ani to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočívalo na nesprávnych právnych záveroch (viď najmä judikát R 54/2012, ale aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5

Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014).
18. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalovaného 2/, ktoré bolo podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 procesne neprípustné, nevyvolalo účinok sledovaný dovolaním (možnosť uskutočniť meritórny dovolací prieskum), ktorý by zostal zachovaný aj po tomto dni (§ 470 ods. 2 CSP). Najvyšší súd preto jeho dovolanie odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP.
19. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).
20 . Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.